

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060103

DOM
2023-10-02
Stockholm

Mål nr
M 3749-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-03-03 i mål M 5129-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Skotteksgården HB, 969656-8998

Ställföreträdare: G.E och J.E

Motpart

Miljö- och byggnämnden i Ulricehamns kommun

SAKEN

Föreläggande vid vite att forsla bort massor och återställa mark inom strandskyddat område på fastigheten A i Ulricehamns kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger endast prövningstillstånd avseende tidpunkten för när återställandeåtgärderna ska vara utförda.
2. Mark- och miljööverdomstolen ger inte prövningstillstånd i övrigt. Mark- och miljödomstolens dom står därför fast i dessa delar.
3. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom förordnar Mark- och miljööverdomstolen att Skotteksgården HB ska utföra återställandeåtgärderna senast den 31 mars 2024.

Dok.Id 1983296

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Skotteksgården HB har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen beviljar prövningstillstånd och, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, upphäver Miljö- och byggnämnden i Ulricehamns kommuns föreläggande.

Miljö- och byggnämnden i Ulricehamns kommun har yttrat sig avseende när åtgärderna ska vara utförda och föreslagit att dessa ska vara utförda mellan den 1 oktober 2023 och den 31 mars 2024.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Skäl i fråga om prövningstillstånd

Det överklagade avgörandet får prövas av Mark- och miljööverdomstolen bara om Mark- och miljööverdomstolen har gett prövningstillstånd.

Prövningstillstånd ska ges om

- det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
- det inte går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till utan att prövningstillstånd ges,
- det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre domstol, eller
- det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Mark- och miljööverdomstolen har gått igenom målet och kommit fram till att det finns skäl att ge prövningstillstånd i målet i fråga om tidpunkten för återställandeåtgärdernas fullgörande, men att det inte finns skäl att ge prövningstillstånd i övrigt.

Domstolens bedömning i sak

Domstolen anser att målet i den del det avser tidpunkten för återställandeåtgärdernas fullgörande kan företas till avgörande omedelbart.

Det finns skäl att förlänga tiden för när Skotteksgården HB ska vidta de förelagda åtgärderna. Tiden bör skäligen ändras till att återställandeåtgärderna ska vara vidtagna senast den 31 mars 2024.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Johan Svensson, referent, tekniska rådet Torbjörn Johansson och tf. hovrättsassessorn Emil Carlborg (deltar inte i frågan om prövningstillstånd). Föredragande har varit Elin Gustavsson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-03-03
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 5129-22

PARTER

Klagande

Skotteksgården HB, 969656-8998

Ställföreträdare: G.E och J.E

Motpart

Miljö- och byggnämnden i Ulricehamns kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 28 november 2022 i ärende nr 505-15084-2021, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande vid vite att forsla bort massor och återställa mark inom strandskyddat område på fastigheten A i Ulricehamns kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar Länsstyrelsen i Västra Götalands läns (länsstyrelsen) beslut den 28 november 2022 i ärende nr 505-15084-2021, och Miljö- och byggnämnden i Ulricehamns kommuns beslut den 18 mars 2021, MILJÖ

§ 2021-138, diarienummer 2018.2349, endast på så sätt att det särskilda vitet enligt den andra punkten i föreläggandet upphävs och att sammanlagt vite enligt första stycket i föreläggandet därmed anges till tjugotusen (20 000) kronor. Föreläggandet för härigenom följande lydelse.

Miljö- och byggnämnden förelägger Skotteksgården Handelsbolag, 969656-8998, att utföra följande åtgärder på fastigheten A i Ulricehamn

Dok.Id 597452

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/		måndag – fredag 08:00–16:00

(se även bifogad karta och fotodokumentation) vid vite om sammanlagt tjugotusen (20 000) kronor:

- Forsla bort de tillförda jordmassorna från strandskyddsområdet och återställa marken som i nuläget upptas av jordmassorna tills den tidigare markytan och strandlinjen är tydligt synlig och inga jordmassor riskerar att grumla vattnet vid normalt eller högt vattenstånd. Vid vite om tjugo tusen (20 000) kronor.
 - Åtgärderna ska utföras mellan 1/6 och 31/8 2023 för att minimera risken att störa och förstöra i vattenmiljön. Åtgärderna ska utföras på ett sådant sätt att naturmiljön inte kommer till skada.
 - Senast två veckor efter det att åtgärderna i punkt nummer 1-2 ska vara färdiga, ska skicka bilder till kommunen som styrker att föreläggandet utförts på ett tillfredställande sätt.
-

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden i Ulricehamns kommun (nämnden) beslutade den 18 mars 2021 (MILJÖ § 2021-138, dnr 2018.2349) att förelägga Skotteksgården HB, 969656-8998, att utföra följande åtgärder på fastigheten A i Ulricehamn vid vite om sammanlagt trettio tusen (30 000) kronor.

- Forsla bort de tillförda jordmassorna från strandskyddsområdet och återställa marken som i nuläget upptas av jordmassorna tills den tidigare markytan och strandlinjen är tydligt synlig och inga jordmassor riskerar att grumla vattnet vid normalt eller högt vattenstånd. Vid vite om tjugo tusen (20 000) kronor.
- Åtgärderna ska utföras mellan 1/6 och 31/8 2021 för att minimera risken att störa och förstöra i vattenmiljön. Åtgärderna ska utföras på ett sådant sätt att naturmiljön inte kommer till skada. Vid vite om tio tusen (10 000) kronor.

Nämnden beslutade även att Skotteksgården HB

- Senast två veckor efter det att åtgärderna i punkt nummer 1-2 ska vara färdiga, ska skicka bilder till kommunen som styrker att föreläggandet utförts på ett tillfredställande sätt.

Skotteksgården HB överklagade nämndens beslut varefter Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) den 28 november 2022 beslutade att avslå överklagandet, men flyttade fram tiden i punkten två i föreläggandet så att åtgärderna ska utföras mellan 1/6 och 31/8 2023, se bilaga 1.

Skotteksgården HB har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Skotteksgården HB (fortsättningsvis även bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska upphäva nämndens beslut. Bolaget har anfört i huvudsak följande.

Bolaget överklagar länsstyrelsens beslut på grund av formella och sakliga fel. Nämndens föreläggande är otydligt avseende vilka åtgärder som ska utföras och vem som ska utföra dem. Bolaget driver campingverksamheten och har sitt säte i Sverige. Marken ägs av G.E och J.E och de bor i B. Beslutet är riktat till fel adressat. Bolaget har ingenting med markangelägenheter att göra. 1999 köpte G.E och J.E marken av Missionsförsamlingen och byggde ut till en fungerande turismanläggning. 2000 byggde G.E och J.E även strandpromenaden samt en båt- och fiskepir. För det användes ca. 100 000 m³ material och för det har de fått en strandskyddsdispens. Kommunens motivering till beslutet härom var att ”det handlar sig bara om en obetydlig liten åtgärd”. Sedan dess har det inte blivit någon förändring i strandlinjen.

Kommunens fordran, att forsla bort massor och återställa marken, har gått överstyr. Markägarna hade fog för att reaktivera gräsmattan efter vandaliseringen. Det krävs ingen strandskyddsdispens för att så en gräsmatta. Gräsmattan och strandlinjen har blivit detsamma som innan vandaliseringen. Vandaliseringen bestod av djupa hjulspår i gräsmattan. Som angetts ovan ansågs 100 000 m³ med jord vara en mindre åtgärd. Det ifrågasätts därför hur några säckar matjord för reaktiveringen kan vara ett hot mot naturen, djur- och växtlivet. Det användes inga massor, ytan blev detsamma. Direktiven från kommunens och länsstyrelsen är så otydliga att det inte framgår vad som ska ändras på. Någon planritning eller mått har inte erhållits. Enligt den nya detaljplanen vill kommunen att marken ska vara allmän park, detta måste vara ett bevis på att markägarna har utfört ett bra arbete.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har, med stöd av 15 § andra stycket 2. lagen (1996:242) om domstolsärenden, avgjort målet utan att nämnden har getts tillfälle att svara på överklagandet.

Bakgrund

Av handlingarna i målet framgår att dåvarande Samverkansnämnden miljö och bygg för Ulricehamns och Tranemo kommuner (numera Miljö- och byggnämnden i Ulricehamns kommun, nedan nämnden) genom en anmälan den 19 september 2018 fick kännedom om en pågående utfyllnad i strandlinjen på fastigheten A. Den 20 september 2018 genomförde nämnden tillsynsbesök på platsen. Jordmassorna hade då planats ut och täckte en yta om ca 31 x 27 x 13 meter. Området hade såtts med gräsfrö. Det framgår vidare av utredningen i målet att ca fyra traktorlass med jord användes för utfyllnadsarbetet.

Nämnden beslutade den 2 oktober 2018, såvitt nu är av intresse, att förelägga Skotteksgården HB att forsla bort de tillförda jordmassorna från strandskyddsområdet. Nämnden beslutade vidare att förelägga Skotteksgården HB att återställa marken som i nuläget upptas av jordmassorna tills den tidigare markytan och strandlinjen är tydligt synlig och inga jordmassor riskerar att grumla vattnet vid normalt eller högt vattenstånd. Nämndens beslut överklagades till länsstyrelsen som avslog överklagandet men ändrade tiden inom vilken föreläggandet skulle vara fullgjorda till senast två månader efter att det föreligger lagakraftvunnet avgörande i frågan. Skotteksgården HB överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen som i dom den 5 augusti 2019 i mål nr M 1151-19 avslog överklagandet. Mark- och miljööverdomstolen beslutade, efter överklagande av Skotteksgården HB, den 22 oktober 2019 i mål nr M 9188-19 att inte meddela prövningstillstånd, varigenom nämndens föreläggande av den 2 oktober 2018 vann laga kraft.

Den 19 oktober 2020 besökte representanter från nämnden fastigheten A och kunde konstatera att utfyllnaden i strandlinjen fanns kvar på platsen och att området numera var gräsbevuxen. Med anledning av vad som framkom vid besöket

beslutade nämnden efter vidare handläggning den 18 mars 2021 om nu överklagat föreläggande.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen instämmer, med den av länsstyrelsen angivna motiveringen, i länsstyrelsens bedömning att föreläggandet om att vidta åtgärder för återställande fortfarande är motiverat, att det inte är fel att nämnden har riktat ifrågavarande vitesföreläggande till Skotteksgården HB samt att detta bolag har haft faktisk och rättslig möjlighet att vidta de förelagda åtgärderna. Utöver vad länsstyrelsen angett i nämnda avseenden vill mark- och miljödomstolen tillägga följande.

Skotteksgården HB har, som dess talan får förstås, gjort gällande att strandskyddsdispens har beviljats för åtgärden. Utredningen ger emellertid inte stöd för att så har skett och Skotteksgården HB har inte heller i övrigt nu visat att åtgärden är tillåten enligt strandskyddsbestämmelserna.

Beträffande det Skotteksgården HB, såsom det får förstås, har anfört om att nämndens föreläggande är så otydligt att det är omöjligt att veta vad som ska återställas, konstaterar mark- och miljödomstolen att nämnden i det beslutade föreläggandet bl.a. hänvisar till bifogad karta och fotodokumentation. I bilaga 2 till föreläggandet finns ett ortofoto benämnt Beslutskartan med rödmarkerat område över platsen som ska återställas och där det även framgår att en cirka 175 m² stor utfyllnad av jordmassor ska tas bort och marken återställas. Med hänsyn till att nämnden således har beskrivit och i den till det beslutade vitesföreläggandet hörande kartan markerat vilka utfyllnader som ska avlägsnas, bedömer mark- och miljödomstolen att föreläggandet uppfyller de krav på klarhet och tydlighet som följer av praxis. Det är därmed inte oklart vad bolaget har att vidta för åtgärder respektive vilket resultat som ska uppnås för att föreläggandet ska anses vara uppfyllt. Mark- och miljödomstolen bedömer vidare att föreläggandet såvitt avser

däri förelagda åtgärder inte är oskäligt eller mer ingripande än vad som behövs för att upprätthålla strandskyddet samt att den, genom nämndens samt länsstyrelsens beslut, bestämda tiden för att vidta rättelse är rimlig.

Nämnden har förenat de åtgärder som anges i den första punkten i det beslutade föreläggandet med ett vite om 20 000 kr samt det som anges i den andra punkten i samma föreläggande med ett vite om 10 000 kr. I den andra punkten föreskrivs emellertid endast när de i den första punkten angivna åtgärderna ska utföras samt på vilket sätt dessa åtgärder ska utföras. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning kan det som anges i andra punkten inte anses ha någon självständig funktion utan i stället ha ett direkt samband med de åtgärder som anges i första punkten. Såsom föreläggandet är utformat ska vite utgå med 10 000 kr även om förelagda åtgärder utförs men om det sker på annan tid eller annat sätt än vad som anges i föreläggandets andra punkt. Föreläggandets syfte måste i stället vara att åtgärderna ska utföras på sätt och tid som anges i andra punkten i föreläggandet. Att såsom nämnden har gjort förena punkten två med ett särskilt vite är därför inte ändamålsenligt eller motiverat. Det särskilda vitet enligt den andra punkten i föreläggandet bör därför tas bort.

Det som förevarit i målet utgör inte skäl att i övrigt ändra underinstansernas beslut.

Mark- och miljödomstolens ovan redovisade bedömningar innebär sammanfattningsvis att underinstansernas beslut ska ändras endast på så sätt att det som anges i andra punkten i det av nämnden beslutade vitesföreläggandet inte ska vara förenat med vite.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 24 mars 2023.

Bodil Svensson

Magnus Eklund Fellerfeldt

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bodil Svensson, ordförande, och tekniska rådet Magnus Eklund Fellerfeldt. Föredragande har varit beredningsjuristen Sandra Andersson.